

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema 1. Krajec v Novem mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Gnojimo sadnemu drevju.

Kaj je tega, komaj dobrih 70 let, da se je lotil naš slavn Matija Vrtovec, vikarij v Št. Vidu nad Vipavo, prvi trte s hlevskim gnojem gnojiti. Iz Pivke in Rovt vozil je kar na lojtrancih gnoj v svoje vinograde. Vipavci so se mu posmehovali rekoč: „Šentvidski vikar je znorel, kajti gnoj je začel v vinograde voziti, ter z njim trtam gnojiti“. Tako so o blagem in učenem možu govorili. Ko so se pa čez par let prepričali, kako bujno da so pričele Vrtovčeve trte rasti, kako močno roditi, o potem pa ga niso več zasmehovali marveč posnemati so ga začeli. In tako je prišlo, da so Vipavci trtam s hlevskim gnojem že takrat gnojili, ko se po družih avstrijskih deželah, kakor Stajerskem, Spodnje Avstrijskem itd. na to gnojenje še niti mislilo ni. Se najmanj mislilo se je pa na to na Dolenjskem, kjer se je kar naravnost trdilo, da se z govejim gnojem zagnojene trte posuše, da — kakor se pravi — zgoré. — Trtni uši gre v prvi vrsti hvala, da se je gnojenje trt z govejim gnojem v najnovejšem času po vseh naših vinorodnih deželah kaj hitro udomačilo.

Udomačilo se je tudi na Dolenjskem, kjer se je še pred komaj dobrimi desetimi leti sploh mislilo — pa misli se žali Bog še dandanes marsikje — da se s periščem ajdovih ali družih žitnih plev, z klobukom koruznih storžev ali koruzne slame (knalovne) trtam sam Bog vé kako močno pognoji. Trto smatralo se je za lesnato rastlino, za ravno tako lesnato rastlino, kakršna je vsako drevo. No, in ker raste ter rodi drevje, osobito hostno, brez gnojitve prav dobro, sklepalo se je, da mora isto tako tudi trta, kakor lesnata rastlina, brez vsega gnojenja dobro rasti ter dobro roditi. Skušnja je pa do dobrega dokazala, da temu nikakor ni tako. V toliko in toliko letih je trta zemljo le izsrkala, trta je začela pešati, slabo rasti, slabo roditi. Kaj razumen stajerski vinogradnik gospod dr. Jos. Vošnjak rekel je v svojem času pisatelju teh vrstic: „Da ni v naše kraje nikdar trtna uš zanešena bila, vinogradi šli

bi nam vsejedno v nič, in to vsled tega, ker jih nič ne gnojimo.

In kakor se je o gnojitvi trt še pred prilično kratkim časom sploh mislilo, tako, pa le še v veliko večji meri misli se zelo v obče o gnojitvi sadnega drevja še dandanes. Sadnemu drevju da bi se gnojilo, čemu neki to? Saj mora vendar tako kakor divje drevje brez gnojitve dobro rasti, dobro roditi. Tako se sklepa, in tako se tudi dela. Sadno drevje se zasaja — čestokrat še popolnoma napačno — na gnojitev se pa niti ne misli. Zasajeno drevje životari par let, potem pa zadobi rumeno listje, noče rasti, še manj pa roditi in — prične vsihati. Že celo se godi tako z drevjem, zasajenem v trato, ledino, celino. In hitro je sklep narejen: pri nas ni za sadjerejo, ali pa, drevje iz drevesnic ne vspeva, divjake iz host moramo saditi in te cepiti.

Pravi vzrok neuspevanju sadnega drevja, še celo v celini, tiči pa v istini tam, kjer se ga niti ne išče, v pomanjkanju zadostnih redilnih snovi, v zemlji, v pomanjkanju gnojitve. Brez gnojitve sadno drevo v celini ne raste in ne rodi, razven, da se steka iz bližnjega gnojnišča, iz bližnje ceste okoli njega gnojnice, gnojilna dežnica. To nam mora biti ravno migljaj, mogočni migljaj, da je treba v celino zasajenemu sadnemu drevju gnojiti. Gnoji se mu pa najuspešnejši ravno z gnojnico, katero se pusti iz toliko in toliko kmetijskih dvorišč, da po Dolenjskem skoro iz slehernega, brez vse koristi, pač pa v odločno škodo, v bližnji potok, bližnjo reko ali kam drugam odtekati. V zimskem času, ko kmetovalec znabiti nikakega drugega dela nima, takrat naj bi gnojnico v sod polnil, jo ven v sadovnjak vozil, ter z njo v celino zasajeno sadno drevje prav dobro zalival, in sadno drevje lotilo bi se bujne rašče, izdatne rodovitosti. Kaj dobro, da kar izvrstno bi pa še bilo, gnojnici še pepela primešati. Dostikrat se sliši, se povdarja: na Stajerskem imajo kaj dosti sadja osobito jabolk, in kaj dosti denarja za nje dobodo. Da, res je to, ali ravno tako res je, da Stajerci svojemu sadnemu drevju gnojijo, in da, ako bi mu ne gnojili, bi ravno tako malo sadja imeli, kakor ga ima, žal! v toliko in toliko krajih Dolenjska.

Seveda je mogoče gnojnico pa le tam tako uporabljati, kjer se jo nabira, kjer se jo v nalašč za to pri gnojniščih narejene jame lovi. Ali, o žalost! Kako izginljivo malo takih gnojnišč se nahaja po Dolenjskem. Da, pretirano ne bode, ako trdimo, da mej sto gnojnišč jih ni pet z gnojniščno jamo priredjenih.

Pač skrajni čas bi že bil, da bi se to pri nas predruščilo, in da bi se naši gospodarji kar s kraja lotili, svoja gnojnišča z gnojniščnimi jamami preskrbeti. Ako bi se gnojnico sploh nabiralo, ter za gnojitev sadnega drevja, gnojitev travnikov, napravo komposta itd. uporabljalo, potem postali bi pridelki kmalo po vsem drugačni. Potem izpolnile bi se tudi besede obče visoko spoštovanega gospoda župnika najbližje okolice novomeške, kateri se je že večkrat tako le izrazil: Ako bi vsi kmetovalci gnojnico tako izkoriščali, kakor bi jo morali; potem bi ne bilo treba za umetna gnojila prav nič denarja trositi.

Kmetovalci dolenjski, lotite se že vendar, svoja gnojnišča tako vrediti, da Vam gnojnica brezkoristno odtekala ne bode, in poslužujte se gnojnice za gnojitev sadnega drevja. Sadno drevje samo zasajati, pa mu potem nič ne gnojiti, to je in ostane brezkoristno delo.

Lepa je postala briga za povzdigo dolenjskega sadjarstva, kateri je gnojitev poglavito sredstvo.

Kmetovalci, kupujte umetna gnojila!

Slavna naša c. kr. kmetijska družba razpisuje ravno sedaj prodajo umetnih gnojil: Tómasove žindre in kajuita. Ne moremo si kaj, da bi našim kmetovalcem nakup umetnih gnojil najtopleje ne priporočevali, ker so res vse priporočitve vredne. Kedor je šel lansko leto ali pa letos memo sadovnjaka kmetijske šole na Grmu in se za v njem rastočo krmo zanimal, moral se je kar čuditi, kaka trava je tam zrastle. Tam zasajeno sadno drevje meri v visokosti debel, to je od tal pa do prvih vej 150 do 160 cm, trava pomešana s travniško deteljo ter esparzeto bila je letos na pognojenem delu tako visoka, da je malo da ne veje dosegla; gosta bila je pa že tudi čuda. Taka trava bila je pa tudi tam, kjer se je umetno gnojilo že prešlo leto trosilo, in prav dobra, znatno lepša pa tudi še tam, kjer se je umetno gnojilo že pred dvema leti trosilo. Po pokosenem senu kosili bodo zdaj še otavo tako lepo, to je visoko in gosto otavo, kakoršno je kmetovalec le na najboljših travnikih viditi vaju. No, v govoru stoječi sadovnjak grške kmetijske šole pa ni zasajen na najboljšem travniku, pač pa na jako skaloviti košenici, katera na dostih mestih niti toliko zemlje nima, da bi bilo skalovje popolnoma zakrito.

Umetno gnojilo, obstoječe iz treh delov Tómasove žindre in dveh delov kajuita, izda toraj za tri leta, pa v prvem letu poviša pridelek že gotovo za toliko, da je gnojilo plačano. Gnojila treba je na oralo 6 metričnih centov in cent stane brez vožnje po železnici 2 gld. 60 kr. Trosi se umetno gnojilo popolnoma tako, kakor mavec (sidra, gips) ali pepel in najboljše je, da se že v zimskem času po snegu potrosi, oboje skupaj pomešano.

Kmetovalci, kateri pridelujete premalo krme, kupite si toraj ako le utrpíte, umetnih gnojil in potrosite jih v zimskem času po snegu po vaših travnikih in košenicah!

Pripomniti pa moramo, da oddaja c. kr. kmet. družba Tómasovo žindro neudom le po tekoči tvorniški ceni, njeni udje pa dobobo oboja gnojila po 2 gld. 60 kr.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Državni zbor je zaključen. Ministerski predsednik se je zastonj trudil za sporazumljenje mej Čehi in liberalnimi Nemci. Drugega res ni več kazalo, kakor da je od cesarja izposloval odlok, da se državni zbor sklene. Vlada bo odslej vladala sama — brez državnih poslancev. No, gledé na dogodke iz zadnjega zasedanja državnega zbora moramo reči, da je to najboljša ukrenitev za sedaj. Državni poslanci bi se shajali na Dunaju, dobivali plače, storili pa pri sedanjih razmerah nič za ljudstvo. Se bo vsaj tisti denar prihranil, ki bi ga dobivali poslanci! Nagodbo z Ogersko bo vlada, oziroma ministerski predsednik grof Thun sklenil sam, to se pravi za sedaj, podaljšati bo hotel najbrže za jedno leto nagodbeni provizorij. Ogerska vlada pa je baje izjavila, da ne namerava podaljšati sedanjega provizorija. Bomo videli.

Štajerski namestnik, markí Bacquehem bo, kakor poročajo listi, zapustil dosedanje mesto. Čudno bi ne bilo. Za Gradec, za nacionalni razburjeni Gradec, menda sam čuti, da ni on pravi mož. Treba je bolj odločnega moža.

V Ljubljani se zbero 16. oziroma 17. avgusta slovenski župani iz Kranjske, Štajerske, Koroške in Primorja, da povodom petdesetletnice vladanja cesarjevega sklenejo udanostno izjavo cesarju. — V našem stolnem mestu, v Ljubljani so se bili pa 17. julija zbrali slovenski odvetniki, notarji in kandidatje, da so se soglasno izrekli proti sklepu graškega višjega sodišča, ki ne dopušča slovensčini enakopravnega stališča z nemščino. Na shod je prišlo okolo 60 povabljenih vdeležencev.

Kaj je novega po širokem svetu?

Španjci so se začeli pogajati gledé miru z Amerikanci. Posreduje francozki poslanec v Wa-

občnemu zboru, pri katerem je bil glavni predmet dnevnega reda volitev novega odbora. Načelnik gosp. Ant. Rajmer je pred volitvijo izjavil, da glede na obilni načelnikov posel in glede na svoje domače gospodarstvo ta častni posel odlaga. Prigovarjanje več članov, naj bi podružnično vodstvo še pridržati blagovolil, ni moglo njegovega sklepa predrugačiti. Prišlo se je na to k volitvi. S soglasno volitvijo se je poverilo načelništvu gosp. nadučitelju Burnik-u, ki pa se je branil prevzeti ta jako odgovoren posel, a se slednjič uklonil splošni želji navzočih, ko so mu tudi še odborniki obljubili, da ga hočejo v kmetijskih zadevah in pri raznem poslu v trtnici vedno radovoljno podpirati. Volitev odbornikov so sprejeli gg.: Ant. Trček, Emanuel Fux, Leopold Weis, posestniki iz Metlike, Jure Bajuk, posestnik na Božakovem in Ivan Pezdirc, voditelj državne trtnice v Drašičih. — Prejšnji predsednik gosp. A. Rajmer stekel si je za tukajšnjo podružnico jako poštenih in častnih zaslug. Zasadil je podružnično obširno zemljišče na Veselici z ameriškiimi trtami, kojih se je letos za prihodnji vzorni vinograd vže precej pocepilo. Odločil je tudi primeren prostor drevesnici, v kateri raste danes čez tisoč cepljenih in visokih necepljenih dreves. V nekaterih letih dajala bode trtnica in drevesnica podružničnim udom lep užitek, katerim vsled tega gotovo ne bode žal, da so bili zvesti člani podružnici. Hvala gosp. Rajmerju na njegovem trudu, požrtvovalnosti in nesebičnosti. —

Po prizadevanji, za Belokranjsko vedno skrbčega, jako zaslužnega deželnega poslanca g. Schweigerja je dovolil deželni zbor za poskusno streljanje proti toči 100 gld., za koji znesek se je nakupilo topičev in za te določilo 12 postaj, na katerih naj bi se ob času hudega vremena streljalo. Metličani so streljali dosedaj vže mnogokrat na Veselici. 20. t. m. napovedovala se je huda ura s silnim viharjem od Gorjancev. Kmalu potem je sledilo jako močno gromenje, blisk, dež in med njim tudi kako točino zrnje. Takoj ob prvih znakih bližajoče se preteče nevihte so začeli pokati topiči najprvo na Veselici, potem na Grabrovcu, v Bojanji vasi in Drašičih. Nevihta je čez dve uri brez nesreče ponehala.

Nikakor ne bodemo trdili, da nas je dosedaj streljanje obvarovalo toče, a mogoče je pa vendar le, da je to pomagalo, kajti vremenski proroki trdijo, da stresanje zraka zabranjuje zmrzovanje deževnih kapljic. Na Štajerskem streljajo proti toči že štiri leta in poroča se, da z dobrimi uspehi, kajti v krajih kjer se strelja, v tem času ni bilo toče; prej pa, ko se ni streljalo, da je skoro vsako leto tu in tam toča pobila. Nekateri zmagujejo z glavami češ, z napominanim sredstvom kaže človek nekako predrznost na pram Božji Vsemogočnosti. Mi niti najmanj nismo tega mnenja. Bog pošilja človeku, živalim in tudi zemeljskim sadežem razne bolezni. Dal pa je človeku tudi sredstev, da se brani proti raznim nezgodam v življenji. Vprašali bi samo, zakaj si je človek napravil strelvod, zakaj škropimo trtje itd? Človeško geslo naj bode: „V prvo moli, potem delaj pridno in poslužuj se poštenih sredstev pri raznih dejanjih in Bog ti bode tudi pomagal!“

Streljanje proti toči priporočati bi bilo povsod, toda vsaka postaja bi morala imeti najmanj štiri topiče, da se kolikor mogoče hitro strelja. Največji učinek napravijo takozvani Stiegerjevi možnarji s cilindrom.

Od Krškega 22. julija. Znano je, da se stavi pri Krškem bolnica. Stavba napreduje, vendar v tem času,

kot se je upalo, ne bode dogotovljena. Pa ne smemo pričakovati, da bode bolniška stavba tekmovala z onimi v večjih mestih. Res, velikodušen dar je trideset tisočakov, katere je znana velika dobrotnica dala; pa s tem je nemogoče kaj velikanskega napraviti. Ako bi stavba že obstajala in bi se za-njo ne potrebovala glavica, bi od obresti 1200 gld. se ne moglo veliko bolnikov sprejemati. Pomislimo, kje je notranja oprava, kje hrana, kje zdravniška pomoč. Tudi na strežbo je treba misliti.

Ravno strežba je med glavnimi točkami. Kdo se naj vzame v službo, da bode bolnikom stregel? O tem se je posvetovalo, in sklenilo poklicati usmiljenke. En glas in sicer jako upliven in merodajen je bil zoper usmiljenke. Podprt je vzrok proti usmiljenkam na to: Kdo jih bode nadzoroval? Gospod doktor! vprašate kdo bode usmiljenke nadzoroval? Nar poprej njih vest; one žrtvujejo svojo mladost, omožitev, zapusté stariše, brate, sestre in sorodovince, vse kar je človeku na svetu drago in ljubo in se podvržejo strogi in težavni službi bolnega bližnjega iz ljubezni do Boga. Tukaj ni vprašati: Kdo jih bode nadzoroval, vsaj boste gotovo tudi vi v načelstvu in bode te lahko nadzorovali, kar bode te gotovo s paznim očesom tudi storili. Pri nesrečnih ljudeh, kakor so bolniki, liberalizem nima prostora; liberalizem ni nobenemu bolniku pomagal k zdravju. Ali se znabiti verskega duha bojite? Naj nova bolnica, gospod doktor! nosi zvonec liberalizma? Prepričan sem, da to bi ne bilo po volji in namenu blage ustanoviteljice. —

Iz Leskovca 26. julija. Naši ljudje se radi preseljujejo v Ameriko, drugi se vračajo, nekateri se še ne morejo, ker nimajo potnine. Kateri, vračujočih se domu, so bili na prevoznem francoskem parniku „Bourgogne“, so novine njih imena prijavile; govori se o desetih Slovencih. Med temi je bil moj župljan čast, gospod Anton Hodnik, misijonar, doma na Straži sv. Lavrencija, kjer mu stariši še žive. Bil je rojen meseca maja 1871. l. in pred tremi leti v Ameriki posvečen.

O tem mi pišejo premil. škof Janez Vertin naš rojak: „Marquette, Mich. 8. julija 1898. Preč. gospod in prijatelj! V prilogi Vam pošiljam časopisni izrezek, ki popisuje nesrečo. 4. julija ob 5. uri zjutraj je bila grozno gosta megla na morju, da se ni nič videlo ne shišalo, zato pa tudi navadna znamenja z ladij niso nič izdala. Trčila je zgornja barka v manjo angleško. Zadnja hudo poškodovana se je rešila, prva pa se potopila. Na njej je bilo do 800 popotnikov, rešilo se jih je do 160, drugi so se pa v morju potopili; med njimi tudi Rev. Anton Hodnik. Povejte to žalostno dogodbo njegovim starišem.“

Enako popisuje to nesrečo tudi prečastiti gospod Marko Pakiž, misijonar, ter priporoča njegovim starišem v tolažbo, da je bil vseskozi vzgleden in marljiv mašnik, naj se vdajo v prežalostni nesreči v božjo voljo.

Grozni so bili prizori na potapljačem parniku. Vsak je skrbel rešiti se, zatoraj so zavoljo pomanjkanja prostora na vrhu parnika drug drugega pehali v morje in kedor ni bil dosti močan, si je z nožem pomagal. Časopis piše: „Bila je živalska strast se rešiti.“

Imena ponesrečenih Slovencev so:

Rev. Anton Hodnik, župnik v Bessemer, Mich., namenjen na Krško. — Jožef Rus iz Monongah, W. Va., v Krško. — Ana Mihelič iz Brooklyna, N. Y. v Drago. — Marija Hrovatin z dvojimi otroci iz Forrest City, Pa., v Borovnico. — Matevž Debevc

shingtonu. Drugega jim tudi ne kaže. Na Kubi imajo pač še dosti vojakov. Ali Amerikanci osvajaajo vedno več obrežja. Sedaj izkrcujejo na otok Portoriko svoje čete. Spanjci se pripravljajo, da bi odbili njih napad na glavno mesto tega otoka, pa so preslabi. Najboljše je, da hitro sklencjo mir. Sicer izgubijo čem dalje več ljudij in denarja, katerega jim že tako primankuje.

Piše se nam:

Iz Suhora. — Dne 5. julija se je peljal skozi našo župnijo v sosedne Drage presvetli biskup Kriški Julij Drohobeczky na kanonično vizitacijo. Pred šolo na državni cesti ga je pričakoval visokočastiti g. župni upravitelj Jakob Pavlovčič, občinski zastop, vsa šolska mladina in mnogo suhorskih faranov, pozdravljajoč ga že od daleč z „Živijo in Slavoklici!“ Stopivšega pri slavoloku iz kočije pozdravil ga je g. J. Pavlovčič prav iskreno v imenu suhorske župnije, ter mu predstavil g. učitelja in občinski zastop. Na to ga je prav ljubeznjivo in neustrašeno nagovorila učenka IV. oddelka Kat. Stepan iz Ravnac. Za tolikanj prijazen sprejem se je presvitli vladika s solzami v očeh prav toplo zahvalil, poljubil učenko na čelo in ji podaril eden tolar.

Dne 12. julija se je pa peljal skozi Suhor prevzvišeni gosp. deželni predsednik baron Hein. Tudi tega visokega dostojanstvenika smo po mogočnosti dostojno sprejeli. Pokali so topiči, zastave so vihrale in napravljen je bil na državni cesti primeren slavolok.

Pri prihodu do slavoloka ga je pozdravil gosp. župni upravitelj J. Pavlovčič, predstavil se mu je g. učitelj in g. župan, in na to ga je prijazno in neustrašeno nagovorila in pozdravila zgoraj imenovana učenka. Preblagorodni dostojanstvenik se je vsem prav laskavo zahvalil za prijazen sprejem in se potem odpeljal preko Gorjancev v Novo mesto.

Petrovavas, 11. julija. — Danes imeli smo v resnici slovesni dan, kateri bode marsikeri mladini v spominu ostal za stare dni.

Obhajali smo namreč slovesno odprtje in blagoslovljenje v proslavo petdesetletnega vladanja Njih Velikanstva presvitlega cesarja Franc Jožefa I. Vže zgodaj bilo je silno živahno na cesti proti izviru vodovoda na Merzlim Blatniku. Voz za vozom se je pomikal z gospodo, šolska mladina je žvergolela v procesijah s svojimi zastavami, z eno besedo, hitelo je malo in veliko proti izviru vodovoda. Obelisk pri izviru, postavljen iz rezanega kamna, na štiri plati umetno izdelan, nosi napis prve strani: „Viribus unitis“ z cesarjevo podobo, na desni strani se bere: „V proslavo petdesetletnice vladanja Njih Velikanstva presvitlega cesarja Franc Jožefa“. — Občine Črnomelj, Semič, Kot in Petrovavas. Na drugi strani ravno tako pa nemški za naše Kočevarje.

Proti 10. uri naznanjali so možnarji prihod Njih eksel. našega deželnega predsednika gospoda barona Hein-a in zasluženega deželnega glavarja gospoda Detel-a, katere goste so pričakovali naš okrajni glavar g. Orešek z občinskimi zastopniki okrajev Črnomelj, Semič, Kot in Petrovavas s čast. duhovščino. Pridši do obeliska, pri katerem so jih pričakovali preč. gosp. dekan semički s kapelani, se je priklonil deželni predsednik ter podal roko g. dekanu, mej tem je svirala cesarsko pesem črnomaljska mestna godba in nato zapelo je ravno to mestno pevsko društvo slo-

vesno pesem: „To je Gospodov dan“. Po dopetju pričeli so gospod dekan slovesni blagoslov vodovoda. Po blagoslovu pristopil je naš deželni poslanec in dvorni svetovalec in slovesno govoril. Pozdravil je visoke goste, jim priporočal pozabljeno dolino Belokranje ter omenil potrebe tega vodovoda, da stane blizo stotisoč gold., katerih prevzela je država štirideset tisoč, omenil je potrebe in tudi podpore vredno belokranjsko dolino, v kateri brinje in vsakovrstno žlahtno ternje raste. — Po sklepu govorjenja pomikali so se visoki gostje proti Črnomlju.

Na križ potu Semič in Črnomelj stali so slavoloki z napisom: „Prezvišeni srčno pozdravljen“; pod slavoloki so stale šolske deklice v beli noši z ovenčanimi glavami z učitelji in učiteljico iz Semiča in Štreklovca s svojimi banderi, na koncu pa je stala deklica s šopkom ter s slovesnim govorom podala šopek deželnemu predsedniku. Ravno tako se je vršilo v Kotu, stala so tudi dva slavoloka z napisom: „Slava prezvišenemu“. „Vsa občina raduje visokih gostov“. Petrovska občina se je najbolj izkazala v ljubezni do našega presvetlega cesarja in njegovega namestnika. Postavila je Petrovska občina blizo štirideset smrek z narodnimi zastavami, kakor tudi dva velika slavoloka s priličnim napisom: „Gostom dobrodošlim dan's Krajna bela, živijo in slavo kliče vsa vesela. — Vse za vero, dom, cesarja!“ Nad napisom bili so postavljeni kranjski orel s cesarskimi kronami, katere so umetno naslikali naš priljubljeni prvi mestni kaplan g. Jurij Karlin. Pridši deželni predsednik se koj vstavi in naglo poskoči iz voza proti našemu županu g. Gerzinu, mu roko poda ter prevzame nagovor, obrne se tudi proti šolski mladini, katera je bila po naredbi marnega učenika v polnem številu, deklice so bile v narodni obleki. Ves ginjen je prevzel šopek iz rok lične deklice ter se zahvalil za slovesni nagovor. Rekel je proti okrajnemu glavarju: „Me veseli vse belo“. Bilo je namreč navzočih nad 50 deklic in žensk v narodni noši.

Mej neprenehanim pokanjem možnarjev pri šolskem poslopju, pomikal se je voz za vozom z našim dež. predsednikom proti Črnomlju. Še pred Črnomljem pozdravili so ga Lokovljeni z napisom: „Živi, cesar, domovina! Slava!“ To je bil zadnji napis, še mesto Črnomelj je nazaj djal, ker ni imelo nobenega napisa.

Ob 1. uri prišli so visoki gosti v Črnomelj, kakor po celem poti bili so tudi tukaj slovesno sprejeti, posebnost v hôtelu „Lakner“, v katerem je bil banket. Deželni predsednik napil je našemu vladarju, in tako se je potem vršilo napitje in govorjenje, med tem je pa igrala mestna godba pod vodstvom svojega izurjenega kapelnika, na drugi strani pa zadonelo je živahno petje izurjenega črnomeljskega pevskega društva Siler.

Ob 5. uri zapustil je naš deželni predsednik Črnomelj ter se podal na Krupo, kjer je prenočil pri grajščaku. Še drugi dan spremljalo je pokanje možnarjev visoke goste tam do Gorjancev proti Novo mestu.

Omenil bi še kaj več, toda silnega dela imamo sedaj na polji, je edini trud, vžitka pa res malo, neugodno vreme nas je naganjalo pri košnji in zbog dežja se bojimo, da nam bode še požeta šenica v kopicah zrastle. Bog Vsegamogočni prizanesi naši dolini hude nevihte in da bi imeli še edino upanje na novo zasajeno trtje.

Matija Rožanski.

Iz Metlike. — [Kmetijska podružnica. O streljanji proti toči.] Pred štirinajstimi dnevi sešli so se člani tukajšnje kmetijske podružnice k

iz Forrest City, Pa., v Borovnico. — John Žnidaršič iz Canons City, Colo., v Sodražico. — Anton Žnidaršič iz Canons City, v Sodražico. — M. Somrak iz Pueblo, Colo., v Sodražico. — J. Jakše iz Pueblo, Colo., v Semič.

Domače vesti.

(Prihodnje „Dolenjske Novice“) se bodo razposlale zaradi praznika Velicega Šmarna v soboto 13. avgusta.

(Novo mašo) so, oziroma bodo brali naslednji čč. gospodje: Franc Franke 7. avgusta v Št. Petru p. N. m.; Valentin Zega v četrtek 21. julija v Gorici; Ivan Janc v nedeljo 24. jul. v Ljubljani pri Sv. Petru; Zabukovšek 7. avgusta v Kostanjevici; Knaus 7. avgusta v Krškem; Anton Ratajc 7. avgusta na Bučki in Zorč 31. julija v Trebelnem.

(Na Dobrovi pri Ljubljani) so obhajali 27. julija 25letnico mašništva nekateri duhovniki ljubljanske škofije. — Ta 25letnica je bila zlasti zato imenitna, ker so imeli ti duhovniški godovnjaki v svoji sredi tovariša, svojega premil. škofa gospoda dr. Antona Bonaventuro. Obširneje o tem upamo pozneje prinesiti.

(Umrli.) Grozno je začela pri nas smrt gospodariti. Umrla je soproga in pridna gospodinja tukajšnjega posest. Kondriča. — Vincenc Bučar, hišni posestnik, star 87 let, jako priljubljen meščan. — Josip Pajnič, c. kr. finančne straže nadkomisar, po vsem Dolenjskem znani in vseskozi priljubljeni uradnik po dolgem bolehanji. — Karol Kunc, klobučar in posestnik; bil je tudi podpredsednik „katol. političnega društva“. — Matilda Heller pl. Hellheim, soproga c. kr. feldmaršallajtnanta. Hodila je rada v rojstno hišo, grad Bajnof, na počitnice, kjer jo je prezgodna smrt dohitela. Kljub visocega stanu bila je gospa izvanredno prijazna bodisi z bogatinom ali revežem. — Franc Pungerčar, znan kmečkemu občinstvu, ker je kose prodajal in štantnino pobiral. — V Št. Jerneju pa je umrla gospa Ana Ferdinanda Muhič roj. pl. Pavnovič, učiteljeva soproga. Naj v miru počivajo!

(Občni zbornovomeške podružnice sv. Cirila in Metoda) se bo nadaljeval danes t. j. v ponedeljek 1. t. m. ob osmih zvečer v čitalniški bralni sobi. Pri tej priliki bo tudi razgovor o udeležbi pri veliki skupščini, ki bo letos zopet na Dolenjskem, in sicer v Ribnici v četrtek dne 11. avg. t. l. Želeti je, da se te skupščine udeležimo zlasti Dolenjci v obilem številu in da se o podrobnostih udeležbe dogovorimo na dan podružničnega zborovanja.

(Velika skupščina) družbe sv. Cirila in Metoda bo letos v Ribnici v četrtek dne 11. avg. t. l. z običajnim vspeodom. Odhod iz Novega mesta z jutranjim vlakom. Ob polu 10. uri je sv. maša v dekanijski cerkvi, ob polu 11. je zborovanje v hotelu g. Antona Arko. Po zborovanju je skupni obed v istem hotelu in sicer ob polu eni uri. Radi obeda se je udeležencem zglasiti do 10. avgusta z naslovom: Hotel Anton Arko, Ribnica na Dolenjskem. Kuvert brez vina stane 1 gld. 50 kr. Odhod iz Ribnice proti Novemu mestu z navadnim vlakom ob 5. uri 59 minut zvečer.

(Glasbena Matica v Novem mestu) namerava napraviti šesttedenski pouk v glasbeni teoriji za one odrasle dame in gospode, ki doslej še niso dovolj izurjeni v petju. Po tem pouku, ki bo za vsak spol posebe dvakrat na teden, bi dotični lahko

stopili v višji poučni razred in v pevski zbor. Ako se oglasi dovolj slušalcev, bi se pričel prve dni avgusta. Priglasila pismeno ali ustno na šolsko upravnništvo Glasbene Matice ali pri pevovodju gosp. Ig. Hladniku v Novem mestu.

(Iz Novega mesta) se nam piše: „Dolenjski Sokol“ v Novem mestu preložil je slavnost desetletnice na 10. in 11. septembra 1898. Sprejem došlih društev in gostov se bo vršil popoldan, oziroma zvečer 10. septembra in glavna slavnost 11. septembra po vspeodu, ki se bo pozneje objavil in društvom razposlal. Odbor „Dol. Sokola“ je slavnost desetletnice preložil z ozirom na to, da se tudi vsa druga sokolska društva lahko korporativno udeležijo te slavnosti, katera bi bila drugače, če bi se slavnost vršila meseca avgusta, zadržana vsled drugih slavnostij. Bratje Sokoli se prosijo, da se udeležijo v velikem številu, da bo nastop pri prostih vajah tem imponantnejši. Vabijo se vsa narodna društva, da se vsaj po večjih deputacijah udeležijo 10letnice, ki je ugodna prilika vseslovenskemu sestanku.

(Za kolesarje.) Dunajska knjigarna G. Freytag & Berndt, Wien VII. Schottenfeldgasse 64 izdaja za kolesarje kaj pripravne zemljevide, na katerih je videti daljave krajev in mest v kilom. dalje je razvidno, ali in za koliko je cesta strma. Cena zemljevidu je 80 kr., na japonskem papirju 1 gld.

(V bolnišnico Usmilj. bratov v Kandiji pri Novem mestu) se je sprejelo meseca junija 64 bolnikov, koncem maja jih je ostalo 31, skupaj 95. Od teh se jih je ozdravilo 51, zboljšalo 10, neozdravljeni bili so 3, umrli pa so 3; in sicer eden vsled inkarcerirane kile, eden umirajoč priveden vsled jetike in eden umirajoč priveden vsled ubodline. V oskrbovanji ostalo jih je 28. Oskrbovalnih dni se je nabralo tekom preteklega meseca 959.

(Iz Črnomlja.) Dne 4. avgusta t. l. bode tukaj mesečni veliki živinski sejm.

(„Zaveza slovenskih učiteljskih društev“) ima danes v Ljubljani jubilejski koncert v proslavo cesarjeve petdesetletnice in v praznovanje svoje desetletnice. Koncert vodi g. učitelj Potrebini. Dohodki so namenjeni v korist učiteljskemu konviktu.

(Pomožni in zasebni uradniki) vse Avstrije zbrali se bodo 14. in 15. avgusta na Dunaju, da se skupno pogovore in skupno postopajo o zboljšanju svojih služb.

(Družba sv. Mohorja) ima letos 77.131 udov, to je 1904 udov več, nego jih je dosedaj največ bilo, in to je prav. To društvo je naš ponos, za katerega nas naši tlačiteli zavidajo, in toraj moramo še vedno novih udov pridobiti.

(Umor.) Minoli teden našli so blizu Pangerč grma, fare Stopiške, zaklanega moža, na kraju, kjer nihče mimo ne hodi, z vejevjem pokritega. — Fantje so namreč šli po vodo, in našli v vodi sled krvi, in po ti sledi so še truplo našli. Mrtvi je bil doma iz Brusniške fare, ter bil dan popred v fabriški gostilni na Gorjancih. Videli so ga v družbi nekega neznanega človeka. Sumi se, da ga je oni umoril ter mu par forintov vzel, ktere je bil na Gorjancih prislužil.

(Most čez Krko.) Zidanje mostu je že precej daleč dospelo. Na Kandijski strani so le še nasipi za zgotoviti in nekaj ob straneh dozidati; na mestni strani pa še en obok in nekaj škarpe, kar bo po našem prevdarku kake tri tedne potrebovala. Tudi je gotov lesen most, ki bo služil pri postavljanju železnega mostu. Zdaj vozijo železnino, ktere je že precej tukaj,

in videti je, da se tudi to kmalu začne delati. Konec septembra ali začetek oktobra bo otvorjenje.

(Književnost.) Izšle sta dve po vsebini in zunanji obliki krasni knjižici: „Otrok Marijin“, pravilnik in obrednik za Marijine družbe, in „Najboljša mati“, molitvenik za otroke Marijine. Obe je priredil Frančišek Bleiweis, prednik Marijine družbe v Škofji Loki. Obe knjižici toplo priporočamo. „Najboljša mati“ bo gotovo v kratkem najpriljubljenejši molitvenik za mladino.

(„Andrej Hofer,“) junaški vodja Tirolcev, se imenuje zgodovinska povest, ki je izšla v II. pomnoženem natisu pri knjigovezu Anton Turk-u v Ljubljani, in se mladini priporoča. Cena 20 kr.

Petdesetletnica Njega Velikanstva Cesarja.

Kakor smo že večkrat javili, obhajala se bode dné 21. avgusta t. l. petdesetletnica Njega Velikanstva našega presvitlega cesarja Franca Jožefa I. na ta način, da se zbero istega dne vsi vdeleženci ob osmih zjutraj pred „rotovžem“ v Novem mestu, ki bodo odkorakali z godbo na čelu k sveti maši pod milim nebom pri kapelici „Božjega groba“.

O poludne bode banket (skupno kosilo) popoldne pa ljudska veselica v bližini mesta.

Ker se že čas te slavnosti bliža, opozorimo vse doslužene vojake, da se zgledajo najkasneje do 8. avgusta t. l. pri gosp. L. Ropas-u, tajniku mestne hranilnice v Novem mestu ali pa v občinski pisarni v Kandiji ter vplačajo ob enem prispevke in sicer z banketom vred 1 gld. 50 kr., brez banketa pa samo 50 kr.

Slavnostni odbor,

pod pokroviteljstvom blagorodnega gospoda Anton-a Pöll-a,
c. in kr. podpolkovnika v p.

Loterijske številke.

Trst	2. julija	27	25	18	16	34
Gradec	9. „	33	69	30	29	27
Trst	16. „	13	69	56	54	81
Gradec	23. „	33	58	88	72	9
Trst	31. „	14	33	85	23	17

ZAHVALA.

Za obile dokaze milega sočutja o smrti našega nepozabljivega očeta, oziroma starega očeta in tasta, gospoda

Vincencij-a Bučar,

posestnika,

kateri je dné 19. julija ob 1. uri popoldne v 87. letu svoje starosti, previden s svetimi zakramenti, mirno v Gospodu zaspal, izrekamo preč. duhovščini, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter vsem spremljevalcem dragega pokojnika k zadnjemu počitku najtoplejšo zahvalo.

NOVO MESTO, dné 25. julija 1898.

(178)

Žalujoči ostali.

Potrjim srcem javljam pretužno vest o smrti naše preljubljene, nepozabljive soproge, oziroma matere, sestre in svakinje, gospe

Matilde Heller pl. Hellheim,

soproga c. in kr. feldmaršallajtnanta.

Umrla je 25. julija ob 1. uri popoldne po kratki bolezni in prejemši sv. zakramente, 44 let stara. Truplo je bilo prenešeno iz Bajnofa na pokopališče v Novo mesto.

ZAHVALA.

Za tako mnoge dokaze milega sočutja ob bolezni in smrti prelube nam pokojne izrekamo vsem prijateljem in znancem najtoplejšo zahvalo. Sosebno prečastiti duhovščini, slavnemu uradništvu, darovateljem prekrasnih vencev, vsem udeležencem pogreba, vsem najtoplejša zahvala.

Bajnof, dné 30. julija 1898.

Franco vitez Heller pl. Hellheim, c. in kr. feldmaršallajtnant, soproga. — Rihard vitez Heller pl. Hellheim, sin. — Karol Germ, grajščak, Dr. Gustav Germ, c. kr. ministerijalni tajnik, brata. — Marija Staré roj. Germ, Antonija Riedl roj. Germ, sestri. — Santa Germ roj. pl. Fichtenau, svakinja. — Anton Riedl, c. kr. profesor, Julij Staré, tovarnar in posestnik, svaka. (179)

Potrtega srea javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš ljubljeno oče in brat, gospod

Karol Kune,

posestnik in klobučarski mojster,

dné 25. julija 1898 ob 1/25. uri popoldne, po kratki mučni bolezni, v 44. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspal

Pogreb je bil v sredo 27. julija ob 10. uri popoldne.

ZAHVALA.

Za milo sočutje mej boleznijo in o priliki smrti našega nepozabljivega očeta in brata izrekamo preč. duhovščini, posebno še čast. gosp. kapiteljskemu vikarju, kateri je pokojnika ob njegovem zadnjem zdihljeju tolažil; nadalje slavn. c. kr. priv. unif. mestni gardi za obilno udeležbo, kakor tudi mestni godbi in vsem so-meščanom ter spremljevalcem pogreba najiskrenejšo zahvalo.

Novo mesto, dné 29. julija 1898.

(169)

Žalujoči ostali.

Proda se pod prav ugodnimi pogoji hiša v Žužemberku št. 35 z zemljiščem ali brez tega. (154-3)

Bukvovezna dela

napravi

lepo in točno po primerno nizki ceni

Krajčeva bukvoznica v Novem mestu.

ZAHVALA.

Prečastiti duhovščini ter oo. frančiškonom, slav. meščanski gardi, gg. uradnikom in sploh vsem obilim vdeležnikom o priliki pogreba ranjkega gospoda

JOSIP PAJNIČ-A.

posebno še blagim darovalcem krasnih nagrobnih vencev ter sl. „Dol. pevskemu društvu“ za ginjačo petje, izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo.

V Novem mestu, dne 1. avgusta 1898.

(170)

Žalujoči ostali.

Oklic.

Opr. št. A. 256/98

6

Dne 9. avgusta 1898 ob 10. uri dopoldne vršila se bode v Novem mestu št. 112 v zapuščinski zadevi klobučarja Karola Kunc

prostovoljna prodaja

hiše št. 112 v Novem mestu z delalnico in opravo za klobučarski obrt, zaloge raznega izdelanega in neizdelanega blaga in razne hišne in štacunske oprave; nadalje vinogradnih posestev v „Mevcah“ vl. št. 248 in 592 kat. obč. Gorenjaves.

Hiša št. 112 z delavnico in vrtom

vred cenjeno je na 2090 gld. — kr.

Zaloga klobučarskega blaga na . . 656 „ 49 „

Vinogradno posestvo z zidanco na . 100 „ — „

Dražbeni pogoji, po katerih se mora plačati $\frac{1}{3}$ kupnine za posestvo št. 112 takoj, ostanek pa po dogovoru; — za ostale predmete pa takoj — leže na pogled pri c. kr. notarju gosp. dr. Albinu Pozniku kot sodnemu komisarju v Novem mestu.

C. kr. okrajna sodnija v Novem mestu,
oddelek I., dne 27. julija 1898.

Razglas.

Lastnik grajščine Stari Ribnik na Hrovaškem bo od svoje grajščine, ki je eno uro od Metlike in dve uri od Karlovca oddaljena,

na drobno razprodal

kacih 1200 oralov zemlje.

Ta grajščina ima plodovit svet. Kupijo se po ceni lahko njive, hoste in travniki ter tako naseli veliko kmečkih rodbin. Lesa je dosti in žaga blizo. Pohištva se z malim denarjem napravijo. Kraj je lepa ravan, zemljišča imajo globoki svet in so doslej še malo bila izrabljena. Voda Kolpa teče mej temi zemljišči.

Veliko-Laščani, Ribničani, Kočevci in drugi, ki se ubijate v skalnatem svetu, tukaj si lahko pridobite boljšo zemljo, ne bo se tako hitro tako lepa prilika podala! Dninarjev je dosti dobiti po 30—40 kr. brez košte.

Dogovori se lahko plačilo kupov po letih proti zavarovanju.

Podrobna razjasnila poda oskrbnništvo grajščine Stari Ribnik pri Metliki. (173)

Male orglje s petimi spremenimi, v dobrem stanu, kakor tudi en klavir (kratki) dobro ohranjen, je na prodaj po nizki ceni v hiši št. 82 v Novem mestu. (146—4)

Za vsa mizarska dela,

za stavbe, cerkveno in sobno opravo, po najnovejšem slogu
(105—8) se priporoča

Alojzij Kobe,

mizarski mojster v Metliki, z dovršeno preskušnjo na c. kr. tehnološnem obrtnem muzeju na Dunaju.

20 hektl. dobrega vina

(168—1)

ima na prodaj

kranjska kmetijka šola na Grmu pri Rudolfovem.

60 veder pristnega domačega vina

proda za ceno po dogovoru ter v množinah od pet veder naprej Franc Klanšek, vinorejec in posestnik na Brunku pri Radečah. (175—1)

Gospodarski opravnik

išče službo. Isti je pošten, priden in trezen mladenič, absolvent deželne kmetijske šole, ki ima prav dobra spričevala. — Ponudbe naj se blagovolijo poslati pod znamko A. P. Krško. (172—1)

Za gostilničarje! 300 veder natornega vina (Dolenjca s Trške gore), kateri se tudi v manjših množinah odda, je na prodaj. — Več pové Friderik Schwarz v Novem mestu. (177—1)

Posestvo in mlin na dva tečaja in s stopami, za ceno 700 gld., je na prodaj ali pa se da tudi v najem. K posestvu spada tudi oral njive in dva zevnika zraven mlina, oral hoste in vinograd, v katerem se še zdaj po deset veder vina pridelava. Vse se nahaja na lepi priliki blizo ceste na Spod. Lakencu, fare in občine Mokronog. — Več se izvé pri lastniku Janez Koračin-u, posestniku in mlinarju na Spod. Lakencu hiš. št. 26. pošta Mokronog. (176—1)

Naznanilo!

P. n. sl. občinstvu usojam si naznaniti, da sem otvoril

ново knjigoveznico v Novem mestu

ter se priporočam za vsa v knjigovezno stroko spadajoča dela. Skrbel bom, da poverjena dela točno in urno izgotovim.

(174—1)

Josip Kos,
knjigovez.

Jos. Medved,

trgovec v Novem mestu,

uljudno naznanja, da založi prihodni mesec svojo trgovino že z novim jesenskim blagom, vsled tega se je namenil svojo sedanjo zalogo

izdatno pod navadno ceno razpečati.

Ker je, kakor znano, v zalogi le novo in lepo blago, bode v resnici vsak prav dobro kupil.

(167—1)

Sodar ali pintar, dobro izučen in pridno delaven se nahaja v Novem mestu v sv. Jurja ulici št. 178. sprejema delo na dan ter se priporoča blagorodnim gg. grajščakom, častiti duhovščini in naprednim kmetovalcem. Sprejema tudi naročila vsakovrstnih malih posod trdega in mehkega lesa, vse po primerni ceni, kakor je dandanes lesovina. (156—3)

Prodajalka sprejme se takoj v trgovino z mešanim blagom v dobri hiši z lepim ravnanjem. Zahteva se zmožnost slovenskega in nemškega jezika, dobro spričevalo in izurjenost posebno v prodaji manufakturnega blaga. — Več pové opravništvo „Dol. Novic“. (151—3)

P. n.

Podpisani priporočam prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu svojo zalogo

izdelkov peči in glinene robe

kakor: raznovrstnih proti ognju trpežnih lončenih peči nove sisteme, štedilnih ognjišč ter vseh v stroko spadajočih rečij.

Na zahtevo izdelujem tudi raznovrstne barve, več vrst rujave (braun), zelene, sive, mišje sivo, srebrno sivo, srmeno sivo (Rehgrau) in kameno sivo, rumene, višnjeve, bele in pisane (majolika).

Naročnina se vestno, točno in po nizki ceni izvršuje.

Za dobro blago se jamči.

Franz Piletič,

izdelovatelj peči in glinene robe v Gradacu pri Metliki.

V najem se odda ali prodaja

hiša obstoječa iz 4 sob, prodajalne, 2 kleti, kuhinje, prostorne veže, štale za konje, 2 svinjakov, bleva, šupe za vozove, prostora za krmo in z vrtom okoli hiše. V hiši se nahaja krčma in prodajalna z mešanim blagom; prav pripravno je za kovača, kar se takoj vidi na zahtevanje, ali za kolarja, krojača ali čevlarja, ker zadnjih treh v celi fari ni nobenega. Hiša je 100 korakov od farne cerkve Čatež pri Zaplazu prav na lepem kraju, pri koji razun ene vasi cele fare ljudje memo gredo. Hiša trdno zidana in vse v prav dobrem stanu se odda takoj z vsem skupaj tudi z krčmarsko in prodajalniško opravo za 120 gld. na leto v najem, ali pa se prodaja za 1300 gld. v 6letnih obrokih. — Več se izve pri Anton Mayer-ju, deželnem dacarju v Rudolfovem. (162—3)

P. n.

Prečastiti duhovščini, gospodom uradnikom in slav. občinstvu naznanjam ter se priporočam, da imam

veliko zalogo v suknenem blagu.

Tudi nepremočljive lodne iz kamelnih dlak za haveloke ponudim po najnižji ceni. Ravno tako izvršujem obleke po najnovejšem kroju in nizki ceni, po dogovoru tudi na obroke. Ustreči hočem vsaki želji cenjenih gg. naročnikov. Za okusno delo jamčim.

Z odličnim spoštovanjem

(122—7)

Jakob Mikolič.